

90 minuten

Napoleon

U bent universitair docent bij de vakgroep Geschiedenis van de Vrije Universiteit Brussel. De vakgroep organiseert een lezingenreeks over Napoleon. U schrijft een korte introducerende tekst, waarbij u informatie haalt uit diverse artikelen. Uw tekst wordt als aankondiging gepubliceerd in de brochure van de lezingenreeks.

Opdracht

- Lees de e-mail hieronder.
- Lees de artikelen op pagina 2-5. U mag in de tekst schrijven.
- Schrijf een korte tekst, gebaseerd op de artikelen op pagina 6 en 7.

Eisen

- Schrijf een samenhangende tekst van minimaal 200 woorden. Als u veel minder woorden gebruikt, wordt uw tekst niet op alle criteria beoordeeld.
- Schrijf in uw eigen woorden. U mag geen zinnen letterlijk overnemen uit de artikelen.
- De tekst moet begrijpelijk zijn voor iemand die de artikelen niet heeft gelezen.
- Schrijf binnen het kader. Alles wat u buiten het kader schrijft, wordt niet beoordeeld.

E-mail

Beste docent,

Bedankt dat u een tekst ter aankondiging wil schrijven voor de lezingenreeks rond Napoleon. De deelnemers krijgen vooraf een brochure, zodat zij een idee krijgen over de inhoud. Uw tekst wordt daarin opgenomen.

Gelieve in de tekst zeker de volgende aspecten te vermelden:

- een uitleg over wie Napoleon was;
- de verklaring van zijn belang;
- twee voorbeelden met korte toelichting;
- een afsluitende conclusie.

Alvast bedankt.

Met vriendelijke groet,

Gerrit-Jan Brummer

Decaan faculteit Faculteit Letteren en Wijsbegeerte

Tekst 1

200 jaar slag bij Waterloo

Op donderdag 18 juni 2015 is het tweehonderd jaar geleden dat de slag bij Waterloo plaatsvond. Radio Klara zendt op die dag het veertien uren-durende programma "Waterloo" uit, een reconstructie "in real-time" van de veldslag. [...]

De Slag bij Waterloo vond plaats op 18 juni 1815 op het grondgebied van de gemeenten Lasne, Waterloo, Eigenbrakel en Genappe. Hij eindigde met de overwinning van het leger dat onder bevel stond van de Hertog van Wellington, dat bestond uit Britten, Duitsers en Nederlanders (Belgische en Nederlandse eenheden). Samen met het Pruisische leger, dat onder leiding stond van maarschalk Blücher; stonden ze tegenover het Franse leger (geleid door keizer Napoleon I) dat het onderspit moest delven.

Kort na de Slag worden de site en de naam Waterloo belangrijke symbolen van de veranderende tijd en wordt Waterloo een herdenkingsplaats die een keerpunt markeert in de Europese geschiedenis.

(bron: www.vrt.be woensdag 10 juni 2015)

Tekst 2

Napoleon Bonaparte

Over Napoleon kan veel gezegd worden, maar we kunnen niet ontkennen dat hij een slimme man was. Hij kon bijvoorbeeld erg goed rekenen en kaartlezen, en er werd zelfs een meetkundige stelling naar hem genoemd, de Stelling van Napoleon. Zijn rekenkundig talent gebruikte hij om de banen van kanonskogels te berekenen en kaartlezen kwam dan weer van pas bij het bedenken van goede posities en opstellingen.

Hoewel velen Napoleon bewonderen voor zijn verwezenlijkingen en intelligentie, mogen we niet vergeten dat de man zijn talenten in eerste instantie inzette om te moorden, te veroveren en oorlog te voeren. In geen tijd had hij bijna heel Europa in zijn macht. Hij kroonde zichzelf keizer en creëerde een vergoddelijking van zichzelf door de juiste propaganda. Zo kreeg hij een soort heldenstatus, terwijl hij eigenlijk een imperialistische veroveraar en massamoordenaar was. Napoleon kende geen grenzen, ging steeds een stapje verder en het deed hem niks dat hij als tiran miljoenen mensen de dood in joeg.

Maar daar tegenover staat dat hij ook een grote organisator was en een efficiënt bureaucratisch systeem opzette, waardoor er steeds meer centraal gereguleerd kon worden. Ook zorgde hij voor een einde aan de enorme inflatie in Frankrijk door in 1800 de Centrale Bank van Frankrijk in het leven te roepen. En zo voerde de keizer nog wel meer verschillende bestuurlijke vernieuwingen in die we tot op de dag van vandaag volgen.

Eén van Napoleons belangrijkste verwezenlijkingen is dat hij de Burgerlijke Stand invoerde. Geboorten, huwelijken, echtscheidingen en overlijdens moesten geregistreerd worden. Op 18 augustus 1811 verplichtte hij iedereen een vaste familienaam te kiezen. Toch waren achternamen op dat moment al in gebruik. Napoleon verplichtte iedereen om een definitieve spellingswijze te kiezen voor hun naam, zodat er geen verwarring meer mogelijk was. De reden dat Napoleon de achternamen invoerde, was dan weer dat hij zo mensen gemakkelijker belasting zou kunnen laten betalen en beter dienstplicht af kon dwingen.

Ook is het dankzij Napoleon dat we in bijna heel Europa rechts rijden. Voor zijn tijd werd er overal links gereden en Napoleon paste dat aan om voor verwarring te zorgen in de strijd. Na zijn ondergang is dat zo gebleven. Alleen de Engelsen rijden nog links, omdat Napoleon er nooit in is geslaagd om het Verenigd Koninkrijk te veroveren.

Bovendien werd het Europese wegennet onder Napoleon enorm uitgebreid met goede verbindingen tussen verschillende grote steden. Die verbindingen waren vaak zelfs lijnrecht en zijn nu nog herkenbaar als 'route nationale'. In Nederland noemen ze de wegen die in die tijd zijn aangelegd nog steeds 'Napoleonsweg'.

Napoleon schafte ook de lokale oude maten die op elke plek verschillend konden zijn, als de duim, de el en de voet en koos voor uniforme metrieke maateenheden, wat de handel en de wetenschap vergemakkelijkte. Zo voerde hij in 1799 de meter, de kilo en de liter in.

Ook de maatschappelijke standen moesten er aan geloven toen Napoleon aan de macht was. Hij bracht zo het tijdperk van speciale voorrechten en privileges voor de geestelijken, adellijken en aristocraten tot een einde. Voortaan hadden zij dezelfde rechten en plichten als de gewone burgerij.

Plaatsen in het leger of bij de overheid waren niet meer alleen voor de aristocratie weggelegd, maar waren nu ook open voor de gewone burgers. Napoleon hechtte meer belang aan iemands capaciteiten, talenten en opleiding dan aan zijn afkomst.

Bovendien maakte hij onderwijs en gezondheidszorg toegankelijk voor de burgerij en werd het ook nog eens veel beter georganiseerd en geregeld. Hij voerde de leerplicht in en zorgde ervoor dat onderwijs voortaan door de staat gereguleerd werd.

En dan is er natuurlijk nog de Code Napoleon of Code Civil, het Franse wetboek van de burgerlijke rechten dat tussen 1804 en 1807 geschreven is. In dat boek wou Napoleon het Franse recht voor eens en voor altijd vastleggen. De Code Napoleon heeft een grote invloed gehad op zowat alle latere nationale wetgevingen. Napoleons liberale ideeën verspreidden zich over heel Europa, staten werden centralistischer en sterker en het nationalisme werd een populaire ideologie. Ook de Belgische wetgeving is afgeleid uit Napoleons Code Civil.

Het doel van het wetboek was dat de wet geschreven en duidelijk zou zijn voor iedereen en de hele bevolking zijn rechten zou kennen. Ten tweede wou Napoleon het huwelijk onttrekken aan het kerkelijk recht en ten derde wou hij de eigendom van onroerende goederen zonder allerlei feodale rechten mogelijk maken. Kernpunten van het wetboek waren het vastleggen van de persoonlijke vrijheid van iedere burger en waarborgen dat iedereen gelijk was voor de wet. Ook werd de macht van de kerk ingeperkt.

(Bron: Knack.be. Nieuws van 27 november 2015)

Tekst 3.

Napoleon leed aan grootheidswaan, veranderde Frankrijk in een politiestaat en wou de hele wereld onderwerpen. 'Propaganda', zegt historicus Andrew Roberts. 'Napoleon was een opbouwer die instituten op poten zette die vandaag nog bestaan.'

De aartsbisschop van Parijs stuurde Napoleon ooit een brief waarin hij slijmde dat hij zijn leven zou willen geven voor de keizer. Napoleon las de brief met een steeds breder wordende glimlach op de

lippen, nam uiteindelijk een pen en schreef in de rechterbovenhoek van de brief: "Geef de aartsbisschop 12.000 frank uit het theaterfonds."

"Kijk," zegt de Britse historicus Andrew Roberts, "dat vind ik nu zo fantastisch aan Napoleon: dat hij zo verdomd grappig was. Hij liep hele dagen moppen te tappen en kon extreem gevat uit de hoek komen."

[...]

"Vandaag zouden we Napoleon een lefgozer noemen", lacht Roberts. "Hij was een slimme jongen die het geluk had in een revolutionaire tijd te leven, waardoor een groot deel van de Franse legertop wandelen was gestuurd. Er waren dus openstaande vacatures. Neem daarbij dat hij iedere uitdaging aannam en in Italië zomaar eventjes elf veldslagen na elkaar won, en zijn roem kon militair niet meer stuk. Toen hij in 1799 na een militaire campagne terugkeerde naar Frankrijk had hij de moed de regering aan de kant te schuiven, wat hem in het geval van een mislukking rechtstreeks naar de guillotine had geleid. Maar het lukte, en hij werd ook de politieke leider van zijn land."

[...]

Wat was volgens u de grootste prestatie van Napoleon?

"Ik ga akkoord met zijn eigen visie dat zijn veldslagen in feite niet zo belangrijk waren. Tegen 1815 had Frankrijk weer de grenzen van voor de tijd van Napoleon. Nee, echt groots was Napoleon door zijn ideeën, en wel door zijn Code Napoléon, het Franse burgerlijke wetboek dat in 1804 werd ingevoerd. Toen hij in 1799 aan de macht kwam, waren er 46 verschillende wetboeken van kracht in Frankrijk, waarvan er veel met elkaar in tegenspraak waren. Napoleon verving die door zijn eigen wetboek, waarvan vooral in Frankrijk en België de structuur tot op de dag van vandaag vrijwel intact is gebleven. Er is geen continent waar de Code Napoléon geen invloed heeft gehad.

"Napoleon introduceerde ook het onderwijssysteem, met zijn grandes écoles en lycées, wat nog steeds een van de beste ter wereld is."

"Hij slaagde er ook in de beste verwezenlijkingen van de Franse Revolutie veilig te stellen, zoals de gelijkheid van personen voor een rechtbank en godsdienstvrijheid. Hij wist die zo vast te cementeren in de Franse samenleving dat toen de Bourbons weer aan de macht kwamen, ze echt niet meer terug konden keren naar de discriminatie van weleer. De revolutie en Napoleon hadden immers het idee geïntroduceerd dat je als mens moet kunnen doen waar je het meest geschikt voor bent. Elf van Napoleons 26 maarschalken waren zonen van koperslagers, caféhouders en schrijnwerkers. Dat was werkelijk revolutionair.

"Napoleon is dus iemand wiens ideeën de eeuwen getrotseerd hebben en dat kun je van weinig politici uit die tijd zeggen."

[...]

Op Sint-Helena werd Napoleon een ander mens. Hij begon te tuinieren en leek zich om te vormen tot Voltaires Candide, die de zorg voor de eigen tuin voldoende vond.

"Hij was een groot bewonderaar van Voltaire en las regelmatig uit Candide voor aan zijn bewakers. Ook als schooljongen had Napoleon al een tuin verzorgd. Dat zegt veel over de man, en met name dat hij echt geen tiran was. Tuinieren heeft iets creatiefs, en je moet geduldig zijn."

(Bron: De Morgen - 11 Mar. 2015)

Tekst 4

Sven Gatz (Open VLD) is Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Media en Brussel.

'Ik ben een non-fictielezer, en vooral biografieën vind ik interessant. Het boek van Van Loo schetst een beeld van Napoleons tijd en laat tegelijk zien wat er in het hoofd van de man omgaat. Het is fascinerend om te zien hoe vooral de kleine en onaangename kantjes van Napoleon hem maakten tot wie hij was. Voor mij blijft hij een vreemde figuur, die ondanks zijn befaamde kleine gestalte per se wilde uitgroeien tot een van de groten der aarde. Ook de logistieke omstandigheden van zijn veldtocht naar Moskou intrigeren me. Later eindigde hij in totaal isolement, kaltgestellt. Verbanning was de enige manier om hem te beletten alsnog een comeback te maken.'

'Ook als jurist boeit Napoleon me. De code Napoleon en het merendeel van onze burgerlijke wetten stammen uit die periode. Hij was een staatsvormer avant al lettre. Het is opvallend dat een man die slechts zo kort aan de macht was, eeuwen later nog zo'n invloed heeft.'

(Bron: De Standaard/Cultuur - 13 Dec. 2014)

Tekst 5

Napoleon Bonaparte (Ajaccio, 15 augustus 1769 - Sint-Helena, 5 mei 1821) was een Frans militair en politieke leider tijdens de laatste stadia van de Franse Revolutie. Als Napoleon I was hij van 1804 tot 1815 keizer der Fransen. Zijn juridische hervorming, de Code Napoléon, had een grote en blijvende invloed op het recht in vele landen, waaronder Nederland en België. Het best wordt hij echter herinnerd door de rol die hij in de naar hem genoemde Napoleontische oorlogen speelde. Het gelukte hem in het eerste decennium van de 19e eeuw een groot deel van Europa onder Frans gezag te brengen. [...]

Tijdens Napoleons periode als eerste consul en keizer van Frankrijk voerden andere Europese landen continu oorlog tegen Frankrijk. Napoleon wist zijn vijanden echter keer op keer te verslaan en kreeg zo meer en meer controle over Europa. Op het hoogtepunt van de militaire loopbaan van Napoleon, rond 1812, was bijna geheel Europa Frans, een Franse vazalstaat of een Franse bondgenoot. Het huidige België en Nederland werden ingelijfd in Napoleons keizerrijk.

De veldtocht van Napoleon naar Rusland in 1812 betekende een keerpunt. Zijn Grande Armée werd voor een belangrijk deel vernietigd en hij slaagde er niet in deze in de korte tijd, die hem nog restte, opnieuw op te bouwen. [...] In de beslissende Slag bij Waterloo, vlak bij Brussel, in juni 1815 leed hij een nederlaag. Daarna bracht hij de laatste zes jaar van zijn leven in gevangenschap van de Britten op het eiland Sint-Helena door. [...]

(Bron: Wikipedia)

Uw tekst

Lezingenreeks Napoleon

A large rectangular area containing 25 horizontal dotted lines for writing.

Vervolg tekst

A large rectangular box with a solid black border, containing 25 horizontal dotted lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the box.